

Priekšsēdētāja biedrs **A. Kviesis**: Vārds deputātam **Piguļevskim**.

V. Piguļevskis (sociāldemokrāts; runā krieviski.)*)

Priekšsēdētāja biedrs **A. Kviesis**: Ievērojot to, ka vēl ir pieteikušies vairāk runātāju, prezidijs liek

*) Runas atreferējums nav iesniegts.

priekšā vēlā laika dēļ sēdi slēgt. Iebildumu nav? Tas pieņemts.

Nākošā sēde būs otrdien, 8. aprīlī, plkst. 10 no rīta. Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi, Valsts Prezidenta vēlēšanas un valsts budžets 1930./31. saimniecības gadam.

Sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 9 vakarā.)

V sesijas 27. sēde 1930. gada 8. aprīlī.

(Atklāta plkst. 10.07 no rīta.)

S a t u r s.

1. Valsts Prezidenta vēlēšanas:

- O. Jankus (strādnieku un zemnieku frakcija) 963
2. Nākošā sēde 968

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: Valsts Prezidenta vēlēšanas; valsts budžets 1930./31. saimniecības gadam. — Iebildumu pret dienas kārtību nav? Dienas kārtība pieņemta.

Pārejām uz 1. dienas kārtības punktu — Valsts Prezidenta vēlēšanām. Valsts Prezidentu vēlēsim saskaņā ar kārtības ruļļa 27., 28., 29., 30. un 31. pantu un frakciju padomes pieņemtām instrukcijām, kas ir jau izdalītas deputātu kungiem. — Saskaņā ar kārtības ruļļa 27. pantu lūdzu uzstādīt kandidātus Valsts Prezidenta amatam.

Valsts Prezidenta amatam uzstādīti šādi kandidāti:

Zemnieku savienības frakcijas uzdevumā deputāti **A. Alberings**, **A. Briedis** un **K. Pauļuks** par kandidātu Valsts Prezidenta amatam uzstādījuši deputātu **Albertu Kviesi**.

Deputāts **O. Jankus** par kandidātu Valsts Prezidenta amatam uzstāda Saeimas deputātu **Ernestu Miezi**.

Sociāldemokrātu frakcijas vārdā deputāti **V. Bastjānis**, **K. Lorencs** un **F. Cielēns** uzstādījuši par kandidātu Valsts Prezidenta amatam Saeimas priekšsēdētāju **Dr. Paulu Kalniņu**.

Tā tad uzstādīti trīs kandidāti Valsts Prezidenta amatam. — Vārds deputātam **Jankum**.

O. Jankus (strādnieku un zemnieku frakcija): Strādnieku un zemnieku frakcija savu vēlēšanu uzdevumā uzstāda par kandidātu metalstrādnieku **Ernestu Miezi**. (*A. Eglītis* no vietas: «Paldies! Paldies!») Līdz šim visas Valsts Prezidenta vēlēšanas ir bijušas un arī turpmāk būs buržuazijas un sociāldemokrātu kopīgu kombināciju rezultāts. Ja tagad revolūcionārās strādniecības uzdevumā strādnieku un zemnieku frakcija ir uzstādījusi savu kandidātu Valsts Prezidenta amatam, tad mums nav nekādu illūziju par to, ka viņu arī ievēlēs šini valsts postenī.

Ļeņin mēs parādām strādnieku masām skaidru ainu — šķiru pret šķiru. Tāpēc mēs uzstādām strādnieku. Mēs nevaram balsot ne par buržuazijas kandidātiem, ne arī par sociālfāšistu kandidātiem. Mēs nevaram balsot par «Uniona bankas» un «Lata» partijas kandidātu un revolūcionārās strādniecības tiesātāju. Mēs uzstādām savu strādnieku kandidātu, lai parādītu darba ļaužu masām arī to, par ko balso sociāldemokrāti — vai viņi balso par strādnieku, vai viņi balso kopā ar buržuaziju.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Ir uzstādīti trīs kandidāti. Lieku priekšā Augstajam namam apstiprināt šos kandidātus. Vai būtu kādi iebildumi pret šo kandidātu apstiprināšanu? Iebildumu nav. Kandidāti apstiprināti.

Pasludinu pārtraukumu uz pusstundu, lai pagatavotu vēlēšanu zīmītes.

(Pārtraukums no plkst. 10.12—10.45 dienā.)

Priekšsēdētāja biedrs **J. Rancans**: Saeimas sēde turpinās.

Balsosim, izsaucot deputātus alfabēta kārtībā. Saskaņā ar kārtības ruļļa 28. pantu un šķēršļi izstrādāto Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību, balsojams šādā kārtā: deputāts saņem pie runātāju ložas aploksnī un kandidātu sarakstu, no kura viņš, iegājis stenografu ložā, izstripo nevelamos kandidātus un atstāj tikai vienu kandidātu. Šādu sarakstu deputāts ieliek aploksnē un nodod pēdējo balsu skaitītājam iemešanai vēlēšanu urnā. Ja nodoti saraksti, kuŗos nestrīpots atstāts vairāk nekā viens kandidāts, kuŗos nestrīpoti visi kandidāti, vai arī kuŗos neviens no vairāk kandidātiem nav strīpots, tādas balsis pieskaitāmas tiem, kas atturējušies, resp. pret balsim attiecībā uz visiem kandidātiem. Ja neviens kandidāts nav dabūjis vajadzīgo balsu skaitu, tāda pašā kārtībā balsojams otrreiz. — Sāksim balsot.

Abuls, Mārtiņš—nav klāt;	Celmiņš, Hugo;
Alberings, Arturs;	Celms, Jūlijs;
Anuss, Jānis;	Cielēns, Felikss;
Ausējs, Longins;	Dekens, Kārlis;
Balodis, Jānis (zemn. sav.);	Dubins, Morduchs;
Balodis, Jānis (strādnieku un zemn. fr.)—nav klāt;	Dukurs, Roberts;
Balodis, Kārlis;	Dzelzītis, Eduards;
Barkans, Vinca;	Dzelzītis, Hugo;
Bastjānis, Voldemārs;	Dzenis, Antons;
Beldavs, Kārlis;	Eglītis, Arkadījs;
Bergs, Arveds;	Eliass, Kristaps;
Bilmanis, Roberts;	Ērglis, Jūlijs;
Birznieks, Jānis;	Firkss, Vilhelms;
Blodnieks, Adolfs;	Grantskalns, Eduards;
Breikšs, Jānis;	Gulbis, Viļs;
Briedis, Augusts;	Hāns, Džons;
Būmeisters, Kārlis;	Ivbulis, Stāpislavs;
	Jankus, Oskars;

Jelisejevs, Grigorijs;
 Jeršovs, Leonids;
 Jukšinskis, Antons;
 Juraševskis, Pēteris;
 Kalniņš, Augusts;
 Kalniņš, Bruno;
 Kalniņš, Nikolajs;
 Kalniņš, Pauls — nav klāt;
 Kallistratovs, Meletijs;
 Kauliņš, Jānis;
 Kiršteins, Kārlis;
 Kirilovs, Stepanš;
 Klīve, Adolfs;
 Korniljevs, Jānis;
 Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;
 Kullītis, Jēkabs;
 Kviesis, Alberts — nav klāt;
 Laicēns, Linards;
 Laimiņš, Eduards;
 Lazersons, Maksis;
 Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;
 Maizelis, Nōijs;
 Menderis, Fricis;
 Miezijs, Ernests — nav klāt;
 Miļbergs, Gotfrīds;
 Muižnieks, Izidors;
 Nuroks, Arons;
 Nuroks, Markus;
 Opyncans, Jānis;
 Ozoliņš, Gustavs;
 Ozoliņš, Lukass;

Pabērzs, Juris;
 Pabērzs, Sebastjāns;
 Pastors, Alfonsš;
 Pauluks, Kārlis;
 Petrevice, Andrējs;
 Piguļevskis, Vladimīrs;
 Pommers, Jānis;
 Pussuls, Voldemārs;
 Radziņš, Eduards;
 Rancans, Antons;
 Reinhardš, Gustavs;
 Rimbenieks, Evalds;
 Rozentāls, Miķelis;
 Rubulis, Vladislavs;
 Rudevics, Ansis;
 Sanders, Visvaldis;
 Skujenieks, Marģers;
 Šēlers, Lotars;
 Šimānis, Pauls;
 Špolānskis, Leontijs;
 Šterns, Jānis;
 Trasuns, Jēzups;
 Ulmanis, Kārlis;
 Ulpe, Pēteris;
 Veckalns, Andrējs;
 Veržbickis, Jānis;
 Vestermanis, Verners;
 Vilpiševskis, Jaroslavs;
 Vinters, Jānis;
 Višņa, Jānis;
 Zeibolts, Pēteris;
 Zlaugotnis-Cukurs, Jānis.

Maizelis, Nōijs;
 Menderis, Fricis;
 Miezijs, Ernests — nav klāt;
 Miļbergs, Gotfrīds;
 Muižnieks, Izidors;
 Nuroks, Arons;
 Nuroks, Markus;
 Opyncans, Jānis;
 Ozoliņš, Gustavs;
 Ozoliņš, Lukass;
 Pabērzs, Juris;
 Pabērzs, Sebastjāns;
 Pastors, Alfonsš;
 Pauļuks, Kārlis;
 Petrevice, Andrējs;
 Piguļevskis, Vladimīrs;
 Pommers, Jānis;
 Pussuls, Voldemārs;
 Radziņš, Eduards;
 Rancans, Antons;
 Reinhardš, Gustavs;

Rimbenieks, Evalds;
 Rozentāls, Miķelis;
 Rubulis, Vladislavs;
 Rudevics, Ansis;
 Sanders, Visvaldis;
 Skujenieks, Marģers;
 Šēlers, Lotars;
 Šimānis, Pauls;
 Špolānskis, Leontijs;
 Šterns, Jānis;
 Trasuns, Jēzups;
 Ulmanis, Kārlis;
 Ulpe, Pēteris;
 Veckalns, Andrējs;
 Veržbickis, Jānis;
 Vestermanis, Verners;
 Vilpiševskis, Jaroslavs;
 Vinters, Jānis;
 Višņa, Jānis;
 Zeibolts, Pēteris;
 Zlaugotnis-Cukurs, Jānis.

Man jāziņo Augstajam namam, ka balsošanā piedalījušies visi deputāti, izņemot trīs kandidātus un deputātus Mārtiņu Abulu un Jāni Balodi. Bez tam balsošanā vēl nav piedalīties sēdes vadītājs Jezupam Rancans. Lūdzu Augsto namu atļaut man izpildīt savas deputāta tiesības pie prezidija galda. Iebildumu nav? Lūdzu pasniegt man balsošanas zīmīti. — Tagad uzaicinu balsu skaitītājus saskaitīt balsis. — Balsošanas rezultāts: no 95 balsim nodotas:

par Paulu Kalniņu — 36 balsis,
 par Albertu Kviesi — 47 balsis,
 par Ernestu Miezi — 6 balsis,
 atturējušies 6.

Neviens kandidāts nav dabūjis satversmes 36. pantā paredzēto vairākumu. Saskaņā ar satversmes 36. un Saeimas kārtības ruļļa 29. pantu nevienš no viņiem neskaitās par ievēlētu; tāpēc jābalso otrreiz. — Sāksim par jaunu balsošanu. Lūdzu deputātus balsot!

Abuls, Mārtiņš — nav klāt;
 Alberings, Arturs;
 Annuss, Jānis;
 Ausējs, Longins — nav klāt;
 Balodis, Jānis (zemn. sav.);
 Balodis, Jānis (strādn. un zemn. fr.) — nav klāt;
 Balodis, Kārlis;
 Barkans, Vinca;
 Bastjānis, Voldemārs;
 Beldavs, Kārlis;
 Bergs, Arveds;
 Bilmanis, Roberts;
 Birznieks, Jānis;
 Bļodnieks, Adolfs;
 Breikšs, Jānis;
 Briedis, Augusts;
 Būmeisters, Kārlis;
 Celmiņš, Hugo;
 Celms, Jūlijs;
 Cielēns, Felikss;
 Dēkēns, Kārlis;
 Dubins, Morduchš;
 Dukurs, Roberts;
 Dzelzītis, Eduards;
 Dzelzītis, Hugo;
 Dzenis, Antons;
 Eglītis, Arkādijš;
 Eliass, Kristaps;
 Erglis, Jūlijs;
 Firkss, Vilhelms;
 Grantskalns, Eduards;
 Gulbis, Vilis;
 Hāns, Džons;
 Ivbulis, Staņislavs;
 Jankus, Oskars;
 Jelisejevs, Grigorijs;
 Jeršovs, Leonids;
 Jukšinskis, Antons;
 Juraševskis, Pēteris;
 Kalniņš, Augusts;
 Kalniņš, Bruno;
 Kalniņš, Nikolajs;
 Kalniņš, Pauls — nav klāt;
 Kallistratovs, Meletijs;
 Kauliņš, Jānis;
 Kiršteins, Kārlis;
 Kirilovs, Stepanš;
 Klīve, Adolfs;
 Korniljevs, Jānis;
 Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;
 Kullītis, Jēkabs;
 Kviesis, Alberts — nav klāt;
 Laicēns, Linards;
 Laimiņš, Eduards;
 Lazersons, Maksis;
 Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;

Kad izsauca deputātu Ausēju, viņa nebija zālē. Deputāts Longins Ausējs lūdza atļaut viņam tagad nobalsot. Augstajam namam iebildumu nav? Tas atļauts. — Es lūdzu atļaut nobalsot sēdes vadītājam Jezupam Rancanam. — Lūdzu saskaitīt zīmītes. — Balsošanas rezultāts: no 95 nodotām balsim nodotas:

par Paulu Kalniņu — 32 balsis,
 par Albertu Kviesi — 47 balsis,
 par Ernestu Miezi — 5 balsis,
 atturējušies un pret balsojuši 11.

Arī šinī balsošanā neviens kandidāts nav dabūjis satversmes 36. pantā paredzēto balsu skaitu; tāpēc jābalso trešo reizi, pie kam, saskaņā ar kārtības ruļļa 30. pantu atkrīt Ernesta Mieža kandidatūra, kas dabūjusi vismazāk balsu. Tagad nāk nobalšanā Paula Kalniņa un Alberta Kviesā kandidatūras. — Iesniegts paziņojums ar vajadzīgo parakstu skaitu, ko lūdzu nolašīt.

Sekretārs **J. Breikšs**:

«Saeimas prezidijam.

Lūdzam paziņot Saeimai sekojošu strādnieku un zemnieku frakcijas balsošanas motivāciju:

Tā kā šī vēlēšanu gāijena turpmākās balsošanās paliek tikai buržuazisko kombināciju kandidāti, tad mēs, strādnieku un darba zemniecības priekšstāvji, balsošanā nepiedalāmies
 L. Laicēns, Osk. Jankus, E. Miezijs, J. Zlaugotnis-Cukurs, L. Jeršovs.»

Priekšsēdētāja biedrs **J. Rancans**: Sāksim balsošanu. Lūdzu deputātu kungus balsot!

Abuls, Mārtiņš — nav klāt;
 Alberings, Arturs;
 Annuss, Jānis;
 Ausējs, Longins;
 Balodis, Jānis (zemn. sav.);
 Balodis, Jānis (strādn. un zemn. frakc.);
 Balodis, Kārlis;
 Barkans, Vinca;
 Bastjānis, Voldemārs;
 Beldavs, Kārlis;
 Bergs, Arveds;
 Bilmanis Roberts;
 Birznieks, Jānis;
 Bļodnieks, Adolfs;
 Breikšs, Jānis;
 Briedis, Augusts;
 Būmeisters, Kārlis;
 Celmiņš, Hugo;
 Celms, Jūlijs;
 Cielēns, Felikss;
 Dēkēns, Kārlis;
 Dubins, Morduchš;
 Dukurs, Roberts;
 Dzelzītis, Hugo;
 Dzelzītis, Hugo;
 Dzenis, Antons;
 Eglītis, Arkādijš;
 Eliass, Kristaps;
 Erglis, Jūlijs;
 Firkss, Vilhelms;
 Grantskalns, Eduards;
 Gulbis, Vilis;
 Hāns, Džons;
 Ivbulis, Staņislavs;
 Jankus, Oskars — nav klāt;
 Jelisejevs, Grigorijs;
 Jeršovs, Leonids — nav klāt;
 Jukšinskis, Antons;
 Juraševskis, Pēteris;
 Kalniņš, Augusts;
 Kalniņš, Bruno;
 Kalniņš, Nikolajs;
 Kalniņš, Pauls — nav klāt;
 Kallistratovs, Meletijs;
 Kauliņš, Jānis;
 Kiršteins, Kārlis;
 Kirilovs, Stepanš;
 Klīve, Adolfs;
 Korniljevs, Jānis;
 Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;
 Kullītis, Jēkabs;
 Kviesis, Alberts — nav klāt;
 Laicēns, Linards — nav klāt;
 Laimiņš, Eduards;
 Lazersons, Maksis — nav klāt;
 Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;

Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;
 Maizelis, Noijs;
 Menderis, Fricis;
 Mieziņš, Ernests — nav klāt;
 Mīlbergs, Gotfrīds;
 Muižnieks, Izidors;
 Nuroks, Arons;
 Nuroks, Markus;
 Opyncans, Jānis;
 Ozoliņš, Gustavs;
 Ozoliņš, Lukass;
 Pabērzs, Juris;
 Pabērzs, Sebastjāns;
 Pastors, Alfons;
 Pauļuks, Kārlis;
 Petrevics, Andrējs;
 Piguļevskis, Vladimirs;
 Pommers, Jānis;
 Pussuls, Voldemārs;
 Radziņš, Eduards;
 Rancans, Antons;
 Reinhardts, Gustavs;

Rimbenieks, Evalds;
 Rozentāls, Miķelis;
 Rubulis, Vladislavs;
 Rudevics, Ansis;
 Sanders, Visvaldis;
 Skujenieks, Marģers;
 Šēlers, Lotars;
 Šimans, Pauls;
 Špolanskis, Leontijs;
 Šterns, Jānis;
 Trasuns, Jezups;
 Ulmanis, Kārlis;
 Ulpe, Pēteris;
 Veckalns, Andrējs;
 Veržbickis, Jānis;
 Vestermanis, Verners;
 Vilpiševskis, Jaroslavs;
 Vinters, Jānis — nav klāt;
 Višņa, Jānis;
 Zeiņholts, Pēteris;
 Zlaugotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.

Hāns, Džons;
 Ivbulis, Staņislavs;
 Jankus, Oskars — nav klāt;
 Jeļisejevs, Grigorijis;
 Jeršovs, Leonids — nav klāt;
 Jukšinskis, Antons;
 Juraševskis, Pēteris;
 Kalniņš, Augusts;
 Kalniņš, Bruno;
 Kalniņš, Nikolajs;
 Kalniņš, Pauls — nav klāt;
 Kaļiņš, Meletijs;
 Kauliņš, Jānis;
 Kiršteins, Kārlis;
 Kirilovs, Stepans;
 Klīve, Adolfs;
 Korņiljevs, Jāniņš;
 Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;
 Kullītis, Jēkabs;
 Kviesis, Alberts — nav klāt;
 Lajcens, Linards — nav klāt;
 Laimiņš, Eduards;
 Lazersons, Maksis;
 Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;
 Maizelis, Noijs;
 Menderis, Fricis;
 Mieziņš, Ernests — nav klāt;
 Mīlbergs, Gotfrīds;
 Muižnieks, Izidors;
 Nuroks, Arons;
 Nuroks, Markus;
 Opyncans, Jānis;
 Ozoliņš, Gustavs;

Ozoliņš, Lukass;
 Pabērzs, Juris;
 Pabērzs, Sebastjāns;
 Pastors, Alfons;
 Pauļuks, Kārlis;
 Petrevics, Andrējs;
 Piguļevskis, Vladimirs;
 Pommers, Jānis;
 Pussuls, Voldemārs;
 Radziņš, Eduards;
 Rancans, Antons;
 Reinhardts, Gustavs;
 Rimbenieks, Evalds;
 Rozentāls, Miķelis;
 Rubulis, Vladislavs;
 Rudevics, Ansis;
 Sanders, Visvaldis;
 Skujenieks, Marģers;
 Šēlers, Lotars;
 Šimans, Pauls;
 Špolanskis, Leontijs;
 Šterns, Jānis;
 Trasuns, Jezups;
 Ulmanis, Kārlis;
 Ulpe, Pēteris;
 Veckalns, Andrējs;
 Veržbickis, Jānis;
 Vestermanis, Verners;
 Vilpiševskis, Jaroslavs;
 Vinters, Jānis;
 Višņa, Jānis;
 Zeiņholts, Pēteris;
 Zlaugotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.

Kad izsauca deputātu Lazersonu, viņa nebija zālē. Tagad viņš ir ieradies un lūdz atļaut nobalsot. Lūdzu nobalsot. — Sēdes vadītājs Jezups Rancans lūdz atļaut nobalsot pie prezidija galda. Iebildumu nav. — Balsošanā nav piedalījušies divi kandidāti un bez tam vēl 8 deputāti. — Lūdzu saskaitīt balsis. — Balsošanas iznākums: no 90 balsim nodotas:

par Paulu Kalniņu — 33 balsis,
 par Albertu Kviesi — 46 balsis,
 atturējušies no balsošanas — 11.

Arī šinī balsošanā neviens kandidāts nav dabūjis satversmē paredzēto balsu skaitu; tāpēc jābalso ceturto reizi, pie kam, saskaņā ar vēlēšanu kārtību rulli, atkrit Paula Kalniņa kandidatūra. Nobalšanā nāk Alberta Kviesi kandidatūra. Sāksim balsošanu. Lūdzu deputātu kungus ieņemt vietas!

Abuls, Mārtiņš — nav klāt;
 Alberings, Arturs;
 Annuss, Jānis;
 Ausējs, Longins;
 Balodis, Jānis (zemn. sav.);
 Balodis, Jānis (strād. un zemn. fr.) — nav klāt;
 Balodis, Kārlis;
 Barkans, Vinca;
 Bastjānis, Voldemārs — nav klāt;
 Beldavs, Kārlis;

Deputātu kungu, lūdzu ieņemt vietas, citādi tas traucē balsošanas kārtību.

Bergs, Arveds;
 Es lūdzu deputātu kungus atstāt vietu, kur balso!
 Bilmanis, Roberts;

Birznieks, Jānis;
 Bļodnieks, Auolfs;
 Breikšs, Jānis;
 Briedis, Augusts;
 Būmeisters, Kārlis;
 Celmiņš, Hugo;
 Celms, Jūlijs;
 Cielēns, Felkss;
 Dēķens, Kārlis;
 Dubins, Morduchs;
 Dukurs, Roberts;
 Dzelzītis, Eduards;
 Dzelzītis, Hugo;
 Dzenis, Antons;
 Eglītis, Arkadijs;
 Eliass, Kristaps;
 Erglis, Jūlijs;
 Firkss, Vilhelms;
 Grantskalns, Eduards;
 Gulbis, Vilis;

Deputāts Bastjānis, kad viņam bija jābalso, nebija klāt. Lūdzu deputātu Bastjāni tagad nobalsot. — Sēdes vadītājs deputāts Rancans vēlas izpildīt savus deputāta pienākumus pie prezidija galda. — Balsošanā piedalījušies visi deputāti, izņemot uzstādītos kandidātus un vēl 8 deputātus. — Lūdzu saskaitīt zīmītes. — Balsošanas iznākums: pavisam nodota 91 balss:

no tām par Albertu Kviesi nodotas 49 balsis,
 pret balsojuši — 42.

Alberts Kviesis nav dabūjis satversmes 36. pantā paredzēto balsu skaitu un nav ievēlēts.

Vēla laika dēļ prezidijs liek priekšā sēdi slēgt. Iebildumu nav? Tas pieņemts.

Nākošā sēde būs šodien plkst. 5 pēc pusdienas. Turpināsies Valsts Prezidenta vēlēšanas.

Sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 2.25 dienā.)

V sesijas 28. sēde 1930. gada 8. aprīlī.

(Atklāta plkst. 5.10 pēc pusdienas.)

S a t u r s.

1. Dienas kārtības grozīšana:	
F. Cielēns (sociāldemokrāts)	969
2. Valsts Prezidenta vēlēšanas	969
F. Cielēns (sociāldemokrāts)	972
3. Nākošā sēde	974

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta. Dienas kārtībā: Valsts Prezidenta vēlēšanas; Valsts Prezidenta sviniņš solījums; prezidija ziņojumi; papildinājums likumā par piemaksām pie atbildības par valdībai nodotiem līniju; likums par līņu iepirkšanas cenām 1930. gada ražai; likums par slimo kasēm; ārlietu ministra atbilde uz deputāta M. Skujenieka u. c. iesniegto jautājumu; ārlietu ministra atbilde uz deputāta L. Laicena u. c. iesniegto jautājumu; pilsētu pašvaldības likums 3. lasījums; pēc tam turpināsies agrāk izsludinātās dienas kārtības apspriešana, papildināta ar likumu par Saeimas deputātu lietu izmeklēšanas komisijas atzinumu.

Pie dienas kārtības deputāts **F. Cielēns** iesniedz priekšlikumu grozīt dienas kārtību, liekot likumu par nekustamās mantas atsavināšanu Rīgas pilsētā pēc prezidija ziņojumiem kā 4. dienas kārtības punktu, t. i. 26. dienas kārtības punktu likt tūlīt pēc prezidija ziņojumiem. Vārds deputātam Cielēnam.

F. Cielēns (sociāldemokrāts): Augstā godātie deputāti kungļ! 26. dienas kārtības punktā ir likums par nekustamās mantas atsavināšanu Rīgas pilsētā. Šis likums attiecas uz dažiem Rīgas pilsētas zemes nomniekiem, kuriem par labu uz 1928. gada likuma pamata atsavinā dzimtsnomas tiesības. Šis jautājums ir ļoti steidzošs, un mums to vajadzētu nokārtot nekavējoties; sevišķi vajadzētu izšķirt lietu tur, kur ir strīdus, kur ir ievadīts tiesas process. Piemēram, ja tiesa lietu izšķir nomniekiem par sliktu, tad viņi ar tiesas priekšmetu palīdzību izliek. Tāpēc, lai nokārtotu šīs civiļas attiecības, mīnētais likums ir steidzīgi vajadzīgs. Tā kā šī būs viena no pēdējām likumdošanas sēdēm, tad arī lieku priekšā 26. dienas kārtības punktu likt tūlīt pēc prezidija ziņojumiem. Tā kā šis likums nav garš, tad daudz laika tas neatņemīs un neatkavēs līņu likumus, ko vēlas pieņemt labais spārns.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vai kāds vēlas izsacīties pret deputāta Cielēna priekšlikumu? Vārdu neviens nevēlas. Nobalsošanā nāks deputāta Cielēna priekšlikums. Lūdzu pacelties tos, kas ir pret deputāta Cielēna priekšlikumu. Tagad lūdzu pacelties tos, kas atzinas. Beidzot lūdzu pacelties tos, kas ir par deputāta Cielēna priekšlikumu. Par deputāta Cielēna priekšlikumu nodota 41 balss, pret 11 balss, atturas 37. Tas ir noraidīts. Citi iebildumi pie dienas kārtības nav celti. Dienas kārtība skaitās par pieņemtu.

Pārejām uz pirmo dienas kārtības punktu — Valsts Prezidenta vēlēšanas. Tā kā pirmā vēlēšanu gājienā neviens no uzstādītiem kandidātiem nav dabūjis satversmes 36. pantā paredzēto balsu skaitu, tad mēs stājamies pie Valsts Prezi-

denta vēlēšanu otra gājiena. Lūdzu uzstādīt kandidātus. Uzstādīti 2 kandidāti.

Zemnieku savienības frakcijas uzdevumā deputāti Alberings, Pauļuks un Briedis uzstāda par kandidātu Valsts Prezidenta amatam deputātu Albertu Kviess.

Sociāldemokrātu frakcijas vārdā deputāti Cielēns, Bastjānis un Lorencs uzstāda par kandidātu Valsts Prezidenta amatam Saeimas priekšsēdētāju Paulu Kalniņu.

Vairāk neviens kandidāts nav uzstādīts. Es lieku Augstajam namam priekšā šos kandidātus apstiprināt. Iebildumus neviens neceļ. Apstiprināšana notikusi. Paspuldinū pārtraukumu uz 1/2 stundu.

(Pārtraukums no plkst. 5.12 līdz 5.45 pēc pusdienas.)

Priekšsēdētāja biedrs **J. Rancans**: Saeimas sēde turpinājas. Mēs stājamies pie Valsts Prezidenta vēlēšanām. Deputatus izsaukšu alfabēta kārtībā, pieturoties pie jau agrāk izsludinātās kārtības. Stājamies pie balsošanas. Lūdzu deputātu kungus nobalsot!

Abuls, Mārtiņš—nav klāt;	Kulītis, Jēkabs;
Alberings, Arturs;	Kviess, Alberts — nav klāt;
Annuss, Jānis;	Laicens, Linards — nav klāt;
Ausējs, Longins;	Laimiņš, Eduards;
Balodis, Jānis (zemn. sav.);	Lazersons, Maksis;
Balodis, Jānis (strād. un zemn. fr.)—nav klāt;	Lejiņš, Pauls;
Balodis, Kārlis — nav klāt;	Lorencs, Klāvs;
Barkans, Vinca;	Maizelis, Noijs;
Bastjānis, Voldemārs;	Menderis, Fricis;
Beldavs, Kārlis;	Miezis, Ernests — nav klāt;
Bergs, Arveds;	Milbergs, Gotfrids;
Bilmanis, Roberts;	Muižnieks, Izidors;
Birznieks, Jānis;	Nuroks, Arons;
Blodnieks, Adolfs;	Nuroks, Markuss;
Breikšs, Jānis;	Opyncans, Jānis;
Briedis, Augusts;	Ozoliņš, Gustavs;
Būmeisters, Kārlis;	Ozoliņš, Lukass;
Celmiņš, Hugo;	Pabērzs, Juris;
Celms, Jūlijs;	Pabērzs, Sebastjāns;
Cielēns, Felikss;	Pastors, Alions;
Dēkēns, Kārlis;	Pauļuks, Kārlis;
Dubins, Morduchs;	Petrevics, Andrējs;
Dukurs, Roberts;	Pigulevskis, Vladimirs;
Dzelzītis, Eduards;	Pommers, Jānis;
Dzelzītis, Hugo;	Pussuls, Voldemārs;
Dzenis, Antons;	Radziņš, Eduards;
Eglītis, Arkadijs;	Rancans, Antons;
Eliass, Kristaps;	Reinhardts, Gustavs;
Erglis, Jūlijs;	Rimbenieks, Evalds;
Firkss, Vilhelms;	Rozentāls, Miķelis;
Grantskalns, Eduards;	Rubulis, Vladislavs;
Gulbis, Vilis;	Rudevics, Ansis;
Hāns, Džons;	Sanders, Visvaldis;
Ivbulis, Staņislavs;	Skujenieks, Marģers;
Jankus, Oskars — nav klāt;	Sēlers, Lotārs;
Jeļisejevs, Grigorijs;	Šimanis, Pauls;
Jeršovs, Leonids — nav klāt;	Špolanskis, Leontijs;
Jukšinskis, Antons;	Sterns, Jānis;
Juraševskis, Pēteris;	Trasums, Jezups;
Kalniņš, Augusts;	Ulmanis, Kārlis;
Kalniņš, Bruno;	Ulpe, Pēteris;
Kalniņš, Nikolajs;	Veckalns, Andrējs;
Kalniņš, Pauls—nav klāt;	Veržbickis, Jānis;
Kajlīstratovs, Meletijs;	Vestermanis, Verners;
Kauliņš, Jānis;	Vilpiševskis, Jaroslavs;
Kiršteins, Kārlis;	Vinters, Jānis;
Kirilovs, Stepans;	Višņa, Jānis;
Klīve, Adolfs;	Zeibolts, Pēteris;
Koruļjevs, Jānis;	Zlangotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.
Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;	

Deputāts Balodis, Kārlis, izsaucot viņu, nebija zālē. Vai tagad būtu atļauts viņam nodot balsi? Iebildumu nav. Lūdzu! — Tāpat deputāts Rancans Jezups lūdz atļaut viņam izpildīt savu deputāta pienākumu — nodot balsi pie prezidija galda. Iebildumu nav? Lūdzu pasniegt balsošanas zīmīti. Man jāziņo augstajam namam, ka ir nobalsojuši visi deputāti, izņemot divus kandidātus un 7 deputā-

tus. — Balsošanas iznākums: pavisam nodota 91 balss, no kurām nodotas:

par Paulu Kalniņu — 36 balsis,

par Albertu Kviesi — 46,

atturējušies un pretbalsojuši — 9.

Tā kā, saskaņā ar satversmes 36. pantu, par ievēlētu uzskatāms tas no kandidātiem, kas dabūjis ne mazāk par 51 balsi, tad neviens no uzstādītiem kandidātiem nav ievēlēts. Notiks otrreizēja balsošana, pie kam šīnī balsošanā atklātīs tas kandidāts, kas būs dabūjis mazāko balsu skaitu. Mēs atkal sāksim balsot. Lūdzu deputātus ieņemt vietas. Es izsaukšu alfabēta kārtībā.

Abuls, Mārtiņš—nav klāt;	Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;
Alberings, Arturs;	Kullītis, Jēkabs;
Amuss, Jānis;	Kviesis, Alberts — nav klāt;
Ausējs, Longins;	Laicēns, Linards — nav klāt;
Balodis, Jānis (zemm. sav.);	Laimiņš, Eduards;
Balodis, Jānis (strādņ. un zemm. fr.)—nav klāt;	Lazersons, Maksis;
Balodis, Kārlis;	Lejiņš, Pauls;
Barkans, Vinca;	Lorencs, Klāvs;
Bastjānis, Voldemārs;	Maizelis, Noijs;
Beldavs, Kārlis;	Menderis, Fricis;
Bergs, Arveds;	Mieziņš, Ernests;
Bilmanis, Roberts;	Milbergs, Gotfrīds;
Birznieks, Jānis — nav klāt;	Muižnieks, Izidors;
Blodnieks, Adolfs;	Nuroks, Arons;
Breikšs, Jānis;	Nuroks, Markus;
Briedis, Augusts;	Opyncans, Jānis;
Būmeisters, Kārlis;	Ozoliņš, Gustavs;
Celmiņš, Hugo;	Ozoliņš, Lukass;
Celms, Jūlijs;	Pabērzs, Juris;
Cielēns, Felikss;	Pabērzs, Sebastjāns;
Dēkēns, Kārlis;	Pastors, Alfons;
Dubins, Morduchs;	Pauluks, Kārlis;
Dukurs, Roberts;	Petrevics, Andrējs;
Dzelzītis, Eduards;	Pigulevskis, Vladimirs;
Dzelzītis, Hugo;	Pommers, Jānis;
Dzenis, Antons;	Pussis, Voldemārs;
Eglītis, Arkādij;	Radziņš, Eduards;
Eliass, Kristaps;	Rancans, Antons;
Erglis, Jūlijs;	Reinhardts, Gustavs;
Firkss, Vilhelms;	Rimbenieks, Evalds;
Grantskalns, Eduards;	Rozentāls, Mikēlis;
Gulbis, Vilis;	Rudevics, Ansis;
Hāns, Džons;	Sanders, Visvaldis;
Ivbulis, Stapislavs;	Skujenieks, Margērs;
Jankus, Oskars — nav klāt;	Šēlers, Lotars;
Jelisejevs, Grigorij;	Šimanis, Pauls;
Jeršovs, Leonids — nav klāt;	Špolanskis, Leontijs;
Jukšinskis, Antons;	Sterns, Jānis;
Juraševskis, Pēteris;	Trasuns, Jēzups;
Kalniņš, Augusts;	Ulmanis, Kārlis;
Kalniņš, Bruno;	Ulpe, Pēteris;
Kalniņš, Nikolajs;	Veckalns, Andrējs;
Kalniņš, Pauls — nav klāt;	Veržbickis, Jānis;
Kallistratovs, Meletijs;	Vestermanis, Verners;
Kauliņš, Jānis;	Viloiševskis, Jaroslavs;
Kiršteins, Kārlis;	Vinters, Jānis;
Kirilovs, Stepan;	Višna, Jānis;
Klīve, Adolfs;	Zeibolts, Pēteris;
Korņiljevs, Jānis;	Zlaugotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.

Deputātu Birznieku izsaucot, viņš nebija zālē, kādēļ lūdž atļaut nobalsot tagad. Iebildumu nav. Tāpat sēdes vadītājs Jezups Rancans, lūdž atļaut viņam izpildīt savu deputāta pienākumu, nobalsojot pie prezidija galdā. Iebildumu nav. Nobalsošanā piedalījušies visi deputāti, izņemot 2 kandidātus un 7 deputātus. — Lūdzu balsu skaitītājus saskaitīt balsis. — Balsošanas iznākums: no 91 balsim nodotas:

par Paulu Kalniņu — 36 balsis,

par Albertu Kviesi — 48 balsis,

atturējušies un balsojuši pretim — 7.

Arī šīnī balsošanā neviens no uzstādītiem kandidātiem nav dabūjis satversmes 36. pantā paredzēto vairākumu; tāpēc jābalso 3. reizi, pie kam

saskaņā ar vēlēšanu kārtību atklāt Paula Kalniņa kandidātūra. Nobalsošanā nāk Alberta Kviesā kandidātūra. Lūdzu deputātus kungus ieņemt vietas. Es izsaukšu deputātus alfabēta kārtībā.

Abuls, Mārtiņš—nav klāt;	Cielēns, Felikss;
Alberings, Arturs;	Dēkēns, Kārlis;
Amuss, Jānis;	Dubins, Morduchs;
Ausējs, Longins;	Dukurs, Roberts;
Balodis, Jānis (zemm. sav.);	Dzelzītis, Eduards;
Balodis, Jānis (strādņ. un zemm. fr.)—nav klāt;	Dzelzītis, Hugo;
Balodis, Kārlis;	Dzenis, Antons;
Barkans, Vinca;	Eglītis, Arkādij;
Bastjānis, Voldemārs;	Eliass, Kristaps;
Beldavs, Kārlis;	Erglis, Jūlijs;
Bergs, Arveds;	Firkss, Vilhelms;
Bilmanis, Roberts;	Grantskalns, Eduards;
Birznieks, Jānis;	Gulbis, Vilis;
Blodnieks, Adolfs;	Hāns, Džons;
Breikšs, Jānis;	Ivbulis, Stapislavs;
Briedis, Augusts;	Jankus, Oskars — nav klāt;
Būmeisters, Kārlis;	Jelisejevs, Grigorij;
Celmiņš, Hugo;	Jeršovs, Leonids — nav klāt;
Celms, Jūlijs;	Jukšinskis, Antons;

(*F. Cielēns* no vietas: «Aizklāti jābalso! Priekšsēdētāja kungs, lūdzu ievērot aizklātu balsošanu, Jukšinskis balsoja atklāti!»).

Deputātu kung! Kārtības nulli paredzēta šāda balsošanas kārtība. Vispirms deputāti saņem ziņi ar kandidātu sarakstu, pēc tam ieiet stenografu ložā un izstripo nevēlamos kandidātus. Es lūdzu ievērot šo kārtību! Lūdzu nomierināties.

Juraševskis, Pēteris;	Kauliņš, Jānis;
Kalniņš, Augusts;	Kiršteins, Kārlis;
Kalniņš, Bruno;	Kirilovs, Stepan;
Kalniņš, Nikolajs;	Klīve, Adolfs;
Kalniņš, Pauls;	Korņiljevs, Jānis;
Kallistratovs, Meletijs;	Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;

Deputāts Cielēns iesniedzis sekojošu priekšlikumu:

«Prasām tālīt pārtraukt balsošanu un sasaukt frakciju padomes sēdi, lai pārrunātu jautājumu par aizklātas balsošanas nodrošināšanu.»

(*Starpsaucieni. Troksnis.*) Es lūdzu deputātu kungus ieņemt vietas. — Vārds pie balsošanas kārtības deputātam Cielēnam.

F. Cielēns (sociāldemokrāts): Augstā godātie deputātu kung! Valsts Prezidenta vēlēšanu pēdējā gājienā pārkāpts satversmes 36. pants. Satversmes 36. pants paredz: «Valsts Prezidentu ievēl, aizklāti balsojot, ar ne mazāk kā 51 Saeimas locekļa balsu vairākumu». Es konstatēju — un to apliecinās visa sociāldemokrātu frakcija — ka, balsojot šīnī vēlēšanu gājienā, deputāti Jukšinskis, Grantskalns un daži citi nebalsoja aizklāti, bet piegāja pie stenografu ložas un ielika zīmīti konvertā visiem redzot. Tā kā šīnī balsošanas gājienā ir tikai viens kandidāts, tad minētie deputāti demonstratīvi rādīja, ka viņi balso atklāti. Bet atklātu balsošanu noliedz satversme, kā arī vēlēšanu noteikumi, kas ir tālpat kā likums. Šie noteikumi paredz, ka deputātiem jāieiet stenografu ložā. Sociāldemokrātu frakcija liek priekšā balsošanu pārtraukt, lai varētu sasaukt frakciju padomi un nodrošināt tādu vēlēšanu veidu, kādu paredz satversmes 36. pants, proti, ka balsošana par Valsts Prezidentu notiek aizklāti. Ja Augstā nama vairākums neievēros šo sociāldemokrātu frakcijas priekšlikumu (starpsaucieni un troksnis labā spārnā), un ja šīnī gadījumā Albertu Kviesi ievēlēs par Valsts Prezidentu, sociāldemokrātu frakcija kā iekšzemē, tā ārzemēs atklāti pateiks, ka šis Valsts Prezidenta vēlēšanas nav notikušas likumīgi, saskaņā ar satversmes noteikumiem. (Starpsaucieni un troksnis labā spārnā.)

Priekšsēdētāja biedrs **J. Rancans**: Vārdu neviens vairāk nevēlas. Iesniegts priekšlikums:

«Pārtraukt sēdi frakciju padomes sasaukšanai.»

Lūdzu pacelties tos, kas ir par šo priekšlikumu. Tagad lūdzu pacelties tos, kas ir pret šo priekšlikumu. Beidzot lūdzu pacelties tos, kas atturas. Balsošanas rezultāts: par šo priekšlikumu nodotas 46 balsis, pret — 40 balsis, atturējies — 1. Priekšlikums pieņemts. Pasludinu pārtraukumu uz 15 minūtēm. Lūdzu frakciju padomes locekļus sapulcēties uz frakciju padomes sēdi.

(Pārtraukums no plkst. 7.45 līdz 8.45 vakarā.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas. Saskaņā ar frakciju padomes lēmumu iesāktā balsošana par deputāta A. Kviesi kandidātūru anulējama un notiks jauna balsošana, izdodot zīmītes, uz kurām būs uzdrukāts: «par», «pret», «atturas». — Balsošanas kārtība paliek agrākā: katrs deputāts var nostripot to vārdiņu, kuru tas vēlas nostripot. Lūdzu izdalīt zīmītes. Mēs sākam balsot.

Abuls, Mārtiņš—nav klāt;	Dzenis, Antons;
Alberings, Arturs;	Eglītis, Arkadijs;
Anuss, Jānis;	Ēliass, Kristaps;
Ausējs, Longins;	Erglis, Jūlijs;
Balodis, Jānis (zemn. sav.);	Firkss, Vilhelms;
Balodis, Jānis (strādņ. un zemn. fr.)—nav klāt;	Grantskalns, Eduards;
Balodis, Kārlis;	Gulbis, Vilis;
Barkans, Vinca;	Hāns, Džons;
Bastjānis, Voldemārs;	Ivbulis, Staņislavs;
Beldavs, Kārlis;	Jankus, Oskars — nav klāt;
Bergs, Arveds;	Jelisejevs, Grigorijs;
Bīmanis, Roberts;	Jeršovs, Leonīds — nav klāt;
Birznieks, Jānis;	Jukšinskis, Antons;
Blodnieks, Adolfs;	Juraševskis, Pēteris;
Bucikšs, Jānis;	Kalniņš, Augusts;
Briedis, Augusts;	Kalniņš, Bruno;
Būmeisters, Kārlis;	Kalniņš, Nikolajs;
Celmiņš, Hugo;	Kalniņš, Pauls;
Celms, Jūlijs;	Kallistratovs, Meletijs;
Cielēns, Felikss;	Kauliņš, Jānis;
Dēkēns, Kārlis;	Kiršteins, Kārlis;
Dubins, Morduchs;	Kirilovs, Stepans;
Dukurs, Roberts;	Klīve, Adolfs;
Dzelzītis, Eduards;	Korniljevs, Jānis;
Dzelzītis, Hugo;	Kurcijs-Kursinskis, Andrēis;
	Kullītis, Jēkabs;

Kviesis, Alberts — nav klāt;	Rancans, Antons;
Laicēns, Līnards — nav klāt;	Rancans, Jēzups;
Laimiņš, Eduards;	Reinhards, Gustavs;
Lazersons, Maksis;	Rimbenieks, Evalds;
Lejiņš, Pauls;	Rozentāls, Mikēls;
Lorencs, Klāvs;	Rubulis, Vladislavs;
Maizēlis, Noijs;	Rudevics, Ansis;
Menderis, Fricis;	Sanders, Visvaldis;
Mieziņš, Ernests — nav klāt;	Skujenieks, Margers;
Milbergs, Gotfrīds;	Šēlers, Lotars;
Muižnieks, Izidors;	Šimānis, Pauls;
Nuroks, Arons;	Spolānskis, Leontijs;
Nuroks, Markus;	Šterns, Jānis;
Opyncans, Jānis;	Traģuns, Jēzups;
Ozoliņš, Gustavs;	Ulmanis, Kārlis;
Ozoliņš, Lukass;	Ulpe, Pēteris;
Pabērzs, Juris;	Veckalns, Andrēis;
Pabērzs, Sebastjāns;	Veržbickis, Jānis;
Pastors, Alfons;	Vestermanis, Verners;
Pauļuks, Kārlis;	Vilpiševskis, Jaroslavs;
Petrevics, Andrēis;	Vinters, Jānis;
Pigulevskis, Vladimīrs;	Višņa, Jānis;
Pommers, Jānis;	Zeibolts, Pēteris;
Pussulis, Voldemārs;	Zlaugotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.
Radziņš, Eduards;	

Balšanā piedalījušies visi deputāti, izņemot 7 deputātus un pašu kandidātu. — Balsošanas rezultāts: balšanā ņēmuši dalību pavisam 92 deputāti, nodevuši:

par Albertu Kviesi — 49 balsis,

pret — 41 balsi,

atturējies 1 un 1 zīmīte nederīga. — Deputāts Kviesis nav dabūjis satversmē paredzēto balsu skaītu.

Ienācis priekšlikums —

Liekam priekšā sēdi slēgt.»

Ierīeguši deputāti A. Alberings, V. Bastjānis un citi. Iebūldumu nav. Nākošā sēde rit, plkst. 10 no rīta. Dienas kārtībā — Valsts budžets. Rītdienas pēcpusdienas sēdē turpināsies Valsts Prezidenta vēlēšanas un, ja būs iespējams, valsts budžeta apspriešana.

Sēde slēgta.

(Sēdi slēdz plkst. 9.30 vakarā.)

tur ir sevišķs ministris Jaundzema kungs, un faktiskais ministris, kā mums stāstīja, esot Pastora kungs (jautrība), kas dodot visas direktīvas.

Mēs stāvam par to, lai arī Latgales skolas kultūras ziņā būtu pilnīgi piemērotas pārējai Latvijai, lai arī tur valdītu tāda pat likumība, kāda valda citur; un baznīca lai aprobežotos ar to, kas tai pēc likuma nākas, un nevadītos tik daudz no pāvesta programmas.

Mēs neticam, ka visu to varētu panākt šī koalīcija, jo koalīcija balstās galvenā kārtā uz to, kas te ir kritizējams. Visasākie uzbrukumi man ir sagaidāmi no vācu minoritātes. Bez vācu minoritātes koalīcija nekā nevar izdarīt, jo ar to viņa ir saistīta. Bez latgaliešiem koalīcija nevar pastāvēt. Saprotams tāpēc, ka Latgalē viss palīks, kā ir bijis.

Bez baznīckungu atbalsta koalīcija nevar pastāvēt, un baznīcas tieksmes pieaug lielumā, arī turpmāk arvienu augs augumā. Tā tad mēs nekādi nevaram balsot par šo politiku, ne arī par jūsu koalīcijas politiku. Ja mēs balsosim pret Izglītības ministrijas budžetu, tad ne tik daudz pret atsevišķiem posmiem, kur dažas summas ir ievestas arī uz mūsu priekšlikumu, kā pret izglītības resora vadību un vispār pret tagadējās koalīcijas politiku. (Starpsauciens pa labi: «Kā tad nu būs bez izglītības?»)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Prezidijs liek priekšā šo sēdi slēgt. Iebildumu nav. Nākošā sēdē šodien plkst. 5 pēc pusdienas; dienas kārtībā — Valsts Prezidenta vēlēšanas un turpināsies budžeta debātes. Sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 1.40 dienā.)

V sesijas 30. sēde 1930. gada 9. aprīlī.

(Atklāta plkst. 5.03 pēc pusdienas.)

Saturs.

1. Valsts Prezidenta vēlēšanas:
 - F. Cielēns (sociāldemokrāts) 1011, 1015
 - A. Eglītis (jaunsaimnieku un sīkgruntnieku partija) . 1013
 - A. Klīve (zemnieku savienība) 1014
2. Valsts budžets 1930./31. saimniecības gadam:
 - A. Kurcijs-Kuršinskis (neatkarīgais sociālists) . . . 1019
3. Nākošā sēde 1026

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: Valsts Prezidenta vēlēšanas; valsts budžets 1930./31. saimniecības gadam. — Pret dienas kārtību iebildumu nav? Dienas kārtība apstiprināta.

Pārejām uz 1. dienas kārtības punktu — Valsts Prezidenta vēlēšanām. Ievērojot to, ka agrākos pirmos divos vēlēšanu gājienos neviens kandidāts nav dabūjis satversmē paredzēto balsu skaitu, lūdzu uzstādīt jaunus kandidātus Valsts Prezidenta amatam.

Zemnieku savienība uzstādījusi par kandidātu Valsts Prezidenta amatam Albertu Kviesi, sociāldemokrātu frakcija — Saeimas priekšsēdētāju Paulu Kalniņu. Vairāk kandidātu nav uzstādīts. — Pie kandidātūrām vārds deputātam Cielēnam.

F. Cielēns (sociāldemokrāts): Augsti godātie deputātu kungi! Mēs jau 7 reizes esam mēģinājuši ievēlēt Valsts Prezidentu un neesam varējuši to izdarīt, jo nav atradies šini Augstajā namā vajadzīgais balsu vairākums, kaut gan viens no iepriekšējo vēlēšanu kandidātiem — Kviesha kungs ir salasījis pēdējā gājienā 49 balsis. (Starpsaucieni.) Tas tomēr nav pietiekošs balsu skaits Valsts Prezidenta ievēlēšanai, lai kā to nevēlētos Eglīša kungs un viņa frakcija ar Bļodnieka kungu priekšgalā. Bļodnieka kunga vēlētāji, tāpat, es domāju, laba daļa

pārējo pilsonisko deputātu vēlētāju, divas trešdaļas Latvijas iedzīvotāju šini situācijā, kurā patlaban mēs atrodamies, zemnieku savienības kandidātu Valsts Prezidenta amatam atzīst par pilnīgi neiespējamu, un proti — aiz sekojošiem motīviem. Es domāju, cienītie deputātu kungi, ka ne tikai sociāldemokrātu partijas vēlētāji, ne tikai darba ļaužu vēlētāji šini situācijā atzīst zemnieku savienības kandidātūru par neiespējamu. Es domāju — arī laba daļa labā spārma vēlētāju šini situācijā izteiks saviem deputātiem nākošās vēlēšanās diezgan stipru un dibinātu pārmetumu par to, ka viņi ar savām balsīm ir sekmējuši zemnieku savienības kandidāta ievēlēšanu. Un ja Arkadijs Eglīša kungs turpmāk būs tikpat centīgs zemnieku savienības atbalstītājs, kā viņš ir šeit Saeimā ar visu savu uzstāšanos un saviem starpsaucieniem, tad es domāju, ka nākošā Saeimā Eglīša kungam nebūs gods šeit sēdēt. Spriežot pēc tās noskaņas, kas jaunsaimnieku un sīkzemnieku kongresā izpaudās priekš 2—3 nedēļām, kur valsts mantas putinātāji tika nosaukti tādos vārdos, ko es no šīs katedras negribu atkārtot un kas kongresā atrada vienprātīgus aplausus, es gribu redzēt, kā Eglīša kungs nākošās vēlēšanās rādīs savu vēlētāju priekšā pēc tam, kad viņš ar visu krūti un saviem neapspriestiem starpsaucieniem ir uzstājies par zemnieku savienības kandidāta ievēšanu Valsts Prezidenta amatā.

Cienītie kungi! Kādi ir šīs situācijas apstākļi, kurus zemnieku savienība vispārīgi uzdrošinās uzstādīt kandidātu Valsts Prezidenta amatam? Cienītie kungi, mēs zinām, ka Valsts Prezidenta amats, saskaņā ar mūsu satversmi, nav savienots ar lielām politiskām vai tiesiskām pilnvarām. Valsts Prezidenta amats, saskaņā ar mūsu konstitūcijas uzbūvi, ir vairāk reprezentācijas amats — valsti reprezentējošs amats iekšienē, nācijai priekšā un valsti reprezentējošs amats uz ārieni pārējo valstu priekšā. Cienītie deputātu kungi! Vai šini situācijā, ko mēs tagad pārdzīvojam, šī partija ir cienīga no sava vidus izvirzīt kandidātu amatam, kam jāreprezentē visa Latvijas valsts tautas un ārzemju priekšā? (Starpsaucieni pa labi.) Jūs, kungi, ar saviem stipriem starpsaucieniem un daudzbalssīgo runāšanu ne savu vēlētāju priekšā, ne Latvijas nācijas priekšā nenoraidīsiet to, par ko runā visa latviešu tauta. (Troksnis un starpsaucieni.)

gad izmīsuši cīnās katrā jautājumā. Kurā katrā gadījumā viņi mēģina gāzt valdību, kurā katrā vietā un lietā mēģina atrast korupciju un korupcijas pazīmes, mēģina atrast visu to, kas vien pretiniekus varētu iznīcināt. Un vainīga sociāldemokrātu acīs vienmēr ir zemnieku savienība. Šīs dienas Cielēna kunga ievadījums ir atkal viens posms šīs cīņas gaitā. Tāpēc kreisais spārnis atkal grib mēģināt uzlabot savas pozīcijas ar korupcijas tīrādi, zinot it labi, ka Valsts Prezidents būs — un taismī sociāldemokrātiem par spīti — pilsonis. Tāpēc Cielēna kungs sper šodien tādu soli, ko viņa frakcijas lielākā daļa nezina vai attaisnos, un proti — meklē pa pilsētu kādu citu kandidātu, ko varētu stādīt vēlēšanās Saeimā priekšā. Un atkal tālāk nevienam nav nolēmums, ka Cielēna kungam tas solis nav izdevies.

Un nu nāk tas Augstā nama iespaidojums, ko nupat dzirdējām. Cielēna kungs mēģina izjaukt to vairākumu, kas ir radies Kvieša kungam, tikai Cielēna kungs maldās, domādams ar tādiem paņēmieniem sagādāt kreisajam spārnim labāku situāciju.

Man šķiet, ka tas ir nepareizi. Man nav nekas pretim visus tos «grēkus», ko kreisais spārnis šeit mēģina saskaņāt, noskaidrot no šīs katedras un es visu laiku gaidu, kad tā organizācija, kas strādā, apstākļus izmeklējot, sniegs savu ziņojumu. Tad jautājums noskaidrosies arī no cita viedokļa, tad lieta nebūs nostādīta vienīgi sociāldemokrātu apgaismojumā. Tad arī redzēsim, kas tie vainīgie un kam jāšēz — vai jums, vai mums; bet pacelt šo jautājumu Valsts Prezidenta vēlēšanās nebija nekādas vajadzības.

Pavisam bēdīgs numurs ir tas, ar ko šodien uztājas «Sociāldemokrāts». Tā divainā vēstule ir ar baltiem diegiem šūta, lai Cielēna kungs varētu šodien noturēt savu runu. Uz to es jau esmu atbildējis «Brīvā Zemē», tāpēc šeit to vairs neatkarītošu. Tikai vienu gribu sacīt: nelausimies iespaidoties ar tādiem, zināmā mērā provokatoriskiem soļiem, kādi nāk no kreisās puses, dosim kreisajam spārnim to atbildi, kādu mums liek dot mūsu vēlētajiem, kādu ir devuši vēletāji, samazinot sociāldemokrātu skaitu no 38 uz 2. Pirmajam pilsonim Latvijā jābūt tādām, kas ir spējīgs reprezentēties starptautiski kā tautas vairākuma pārstāvis, kā noteikts pilsonis. Ja mēs to nepanāktu, mēs modotu savu vēletāju intereses, un to, man šķiet, negribēs darīt neviens apzinīgs pilsonis. Tāpēc mans priekšlikums ir — neattīstīt te tālākas debates, bet stāties pie Valsts Prezidenta vēlēšanām un uz to plīki, ko šodien deva pilsoniem Cielēna kungs, dot tādu atbildi, lai visa tauta un zeme redzētu, ka mēs esam devuši pareizu atbildi. (Aplausi.)

Priekšsēdētāja biedrs **J. Rancans**: Vārds deputātam Cielēnam.

F. Cielēns (sociāldemokrāts): Augsti godātie deputātu kungi! Te Klīves kungs savā varoņtenorā pēc 2 gadu atpūtas uzstājās visas latviešu pilsonības vārdā. Es šaubos, vai šai amatā, zemnieku savienības korupto veikalu aizstāvēšanā, viņam ir devuši pilnvaru demokrātiskais centrs, Bļodnieka kungs, Berga kungs un citas pilsoniskās partijas. Es stipri šaubos, vai nākošās Saeimas vēlēšanās citas pilsoniskās partijas būs tik īsredzīgas, lai savu politisko autoritāti segtu pāri kā bruņas un sargātu zemnieku savienību viņas varbūtējā krachā nākošās vēlēšanās. Un ja tas tā, tad šodien šīs varoņtenors te nodziedāja savu gulbja dziesmu, un arī aplausi, kā mēs redzējam, bija tikai zemnieku savienības rindās. Cienījamie zemnieku savienības kungi! Par mūsu partijas nākotni Latvijas valstī nebažījieties, jo labāko materiālu mūsu partijas pozīciju

stiprināšanai piegādā arvienu pilsoniskās partijas, sevišķi zemnieku savienība. Kas attiecas uz zemnieku savienības nākotnes izredzēm, tad, protams, visi viņas tagadējie deputāti kaut kur sēdēs. Viena daļa nākošā Saeimā, bet daži — varbūt kur citur... Ja Latvijā būtu kārtīgas tiesas pilnā apjomā un saturā, tad viens otrs no tiem kungiem, kas šēž šeit Augstajā namā, pēc pusotra gada varētu sēdēt kur citur. Vienam otram no viņiem būtu goda vieta sēdēt blakus Kārklīņa kungam tur, kur sēdēja zemnieku savienības deputāts Brunnera kungs, kur sēdēja Žera kungs par saviem noziedzīgiem nodarījumiem. Šai nozīmē Klīves kunga varoņtenorīgā uzstāšanās bija gan tāda, kas varētu atstāt iedvesmes iespaidu uz zemnieku savienības kungiem, bet es šaubos, vai uz visiem pārējiem pilsoņu kungiem tā kādu iespaidu atstāja. Vilkēt viņus visus iekšā kā bruņas savu koruptīvo veikalu sargāšanai — es negribu domāt, ka visas pilsoniskās partijas šādas pilnvaras Klīves kungam būtu devušas.

Kas attiecas uz Klīves kunga, Alberinga kunga, Briēža kunga un Kalniņa kunga veikaliem... (*A. Alberings* no vietas: «Bet jūs veikali!») Alberinga kungs, par maniem veikaliem nerunāsim, jo man tādu nav bijis, nav un nebūs, bet jums ir bijuši tādi veikali, ka jūs, būdams zemkopības ministrs, esat pārkāpis Ministru kabineta iekārtas likumu, tā tad izdarījās nelikumības, būdams «Lata» direkcija. (Troksnis labā pusē. Priekšsēdētāja biedrs *J. Rancans* zvanī.) Jūs to atzināties izmeklēšanas komisiijā, un tas ir konstatēts stenogrammās. Ko jūs esat ierunājis stenogrammās, to jūs ar nervoziem un hysteriskiem kliedzieniem no tām arī neizdzēsīsiet. Ši nervozā uztraukšanās liecina, ka Jūsu politiskā sirdsapziņa nav mierīga.

Deputātu kungi! Vēlreiz atgriežoties pie Valsts Prezidenta vēlēšanām, es domāju, ka visiem tiem pilsoņiem, kuriem patiešām «Dievs, svētī Latviju!» nav rakstīts tikai nodziedāšanai vienreiz gadā, kuriem tas nav līdzeklis dažādu savtīgu nolūku segšanai, vajadzētu rūpēties vismaz tik daudz, lai valsts reprezentēšanās un morāliskās autoritātes amatā neizvirzītu kandidātu no tādas partijas, kurās atbildīgie darbinieki Latvijas pastāvēšanas 10 gados dažādi ir blamējušies ar veikaliem un sevišķi tagad atrodas savas koruptīvās politikas kulminācijas punktā.

Priekšsēdētāja biedrs **J. Rancans**: Debates izbeigtas. Saskaņā ar Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību, Saeimā jāapstiprina uzstādītās — Paula Kalniņa un Alberta Kvieša — kandidātūras. Uzaičinu Augsto namu apstiprināt šīs kandidātūras, lebildumu nav? Kandidātūras apstiprinātas.

Saskaņā ar jau pieņemto vēlēšanu kārtību, pašludīnu pārtraukumu uz ½ stundu.

(Pārtraukums no plkst. 5.30—6.05 vakarā.)

Priekšsēdētāja biedrs **J. Rancans**: Saeimas sēde turpinās.

Saskaņā ar pieņemto kārtību nobalsosim par uzstādītiem kandidātiem Valsts Prezidenta amatam. Izsaukšu deputātus alfabēta kārtībā. Lūdzu deputātus nobalsojot ievērot izsludināto vēlēšanu kārtību un kārtības rulli. — Lūdzu balsot!

Abuls, Mārtiņš—nav klāt;	Beldavs, Kārlis;
Alberings, Arturs;	Bergs, Arveds;
Annuss, Jānis;	Bilmanis, Roberts;
Ausējs, Longins;	Birznieks, Jānis;
Balodis, Jānis (zemm. sav.);	Bļodnieks, Agolfs;
Balodis, Jānis (strād. un zemm. fr.)—nav klāt;	Breikšs, Jānis;
Balodis, Kārlis;	Briedis, Augusts;
Barkans, Vinca;	Būmeisters, Kārlis;
Bastjānis, Voldemārs;	Celmiņš, Hugo;
	Celms, Jilijs;

Cielēns, Felikss;
 Dēkēns, Kārlis;
 Dubins, Morduchs;
 Dukurs, Roberts;
 Dzelzītis, Eduards;
 Dzelzītis, Hugo;
 Dzenis, Antons;
 Eglītis, Arkadijs;
 Eliass, Kristaps;
 Erglis, Jūlijs;
 Firkss, Vilhelms;
 Grantskalns, Eduards;
 Gulbis, Vilis;
 Hāns, Džons;
 Ivbulis, Stanišlavs;
 Jankus, Oskars — nav klāt;
 Jeļisejevs, Grigorijs;
 Jeršovs, Leonīds — nav klāt;
 Jukšinskis, Antons;
 Juraševskis, Pēteris;
 Kalniņš, Augusts;
 Kalniņš, Bruno — nav klāt;
 Kalniņš, Nikolajs;
 Kalniņš, Pauls — nav klāt;
 Kaļiņš, Meletijs;
 Kauliņš, Jānis;
 Kiršteins, Kārlis;
 Kirilovs, Stepanš;
 Klīve, Adolfs;
 Korniljevs, Jānis;
 Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;
 Kullītis, Jēkabs;
 Kviesis, Alberts — nav klāt;
 Laicēns, Linards — nav klāt;
 Laimiņš, Kārlis;
 Lazersons, Maksis;
 Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;
 Maizelis, Noijs;
 Menderis, Fricis;
 Miezis, Ernests — nav klāt;

Milbergs, Gotfrīds;
 Muižnieks, Izidors;
 Nuroks, Arons;
 Nuroks, Markus;
 Opyncans, Jānis;
 Ozoliņš, Gustavs;
 Ozoliņš, Lukass;
 Pabērzs, Juris;
 Pabērzs, Sebastjāns;
 Pastors, Alfonsš;
 Pauļuks, Kārlis;
 Petrevics, Andrējs;
 Piņulevskis, Vladimirs;
 Pommers, Jānis;
 Pussuls, Voldemārs;
 Radziņš, Eduards;
 Rancans, Antons;
 Reinhardš, Gustavs;
 Rimbenieks, Evalds;
 Rozentāls, Mikelis;
 Rubulis, Vladislavs;
 Rudevics, Ansis;
 Sanders, Visvaldis;
 Skujenieks, Marģers;
 Šēlers, Lotars;
 Šimanis, Pauls;
 Špolānskis, Leontijs;
 Šterns, Jānis;
 Trasuns, Jezups;
 Ulmanis, Kārlis;
 Ulpe, Pēteris;
 Veckalns, Andrējs;
 Veržbickis, Jānis;
 Vestermanis, Verners;
 Vilpiševskis, Jaroslavs;
 Vinters, Jānis;
 Višņa, Jānis;
 Zeibolts, Pēteris;
 Zlaugotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.

Ivbulis, Stanišlavs;
 Jankus, Oskars — nav klāt;
 Jeļisejevs, Grigorijs;
 Jeršovs, Leonīds — nav klāt;
 Jukšinskis, Antons;
 Juraševskis, Pēteris;
 Kalniņš, Augusts;
 Kalniņš, Bruno;
 Kalniņš, Nikolajs;
 Kalniņš, Pauls — nav klāt;
 Kaļiņš, Meletijs;
 Kauliņš, Jānis;
 Kiršteins, Kārlis;
 Kirilovs, Stepanš;
 Klīve, Adolfs;
 Korniljevs, Jānis;
 Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs — nav klāt;
 Kullītis, Jēkabs;
 Kviesis, Alberts — nav klāt;
 Laicēns, Linards — nav klāt;
 Laimiņš, Kārlis;
 Lazersons, Maksis — nav klāt;
 Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;
 Maizelis, Noijs — nav klāt;
 Menderis, Fricis;
 Miezis, Ernests — nav klāt;
 Muižnieks, Izidors — nav klāt;
 Nuroks, Arons;
 Nuroks, Markus;
 Opyncans, Jānis;
 Ozoliņš, Gustavs;
 Ozoliņš, Lukass;
 Pabērzs, Juris;
 Pabērzs, Sebastjāns;
 Pastors, Alfonsš;
 Pauļuks, Kārlis;
 Petrevics, Andrējs;
 Piņulevskis, Vladimirs;
 Pommers, Jānis;
 Pussuls, Voldemārs;
 Radziņš, Eduards;
 Rancans, Antons — nav klāt;
 Reinhardš, Gustavs;
 Rimbenieks, Evalds;
 Rozentāls, Mikelis;
 Rubulis, Vladislavs;
 Rudevics, Ansis;
 Sanders, Visvaldis;
 Skujenieks, Marģers;
 Šēlers, Lotars;
 Šimanis, Pauls;
 Špolānskis, Leontijs;
 Šterns, Jānis;
 Trasuns, Jezups;
 Ulmanis, Kārlis;
 Ulpe, Pēteris;
 Veckalns, Andrējs;
 Veržbickis, Jānis;
 Vestermanis, Verners;
 Vilpiševskis, Jaroslavs;
 Vinters, Jānis;
 Višņa, Jānis;
 Zeibolts, Pēteris;
 Zlaugotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.

Sēdes vadītājs lūdz atļaut viņam nobalsot pie prezidija galda.

Izsaucot deputātus vārdā, nav bijuši zālē šādi deputāti: Džons Hāns, Maksis Lazersons, Noijs Maizelis, Izidors Muižnieks un Antons Rancans.

Minētie deputāti lūdz atļaut viņiem pēc kārtas nobalsot, lai gan viņi ir novēlojušies, lebidumu nav? Tas atļauts.

Hāns, Džons; Lazersons, Maksis; Maizelis, Noijs; Muižnieks, Izidors; Rancans, Antons.

Nobalsojuši visi deputāti, izņemot abus kandidātus un vēl 8 deputātus. Lūdz balsu skaitītājus saskaitīt balsis! — Balsošanas rezultāts: pavisam nodots 90 zīmītes;

par Paulu Kalniņu — 36 balsis,
 par Albertu Kviesi — 47 balsis,

atturējušies resp. balsojuši pret abiem kandidātiem 7.

Arī šinī balsošanā neviens kandidāts nav dabūjis satversmes 36. pantā paredzēto balsu skaitu; tāpēc jābalso trešo reizi, pie kam, saskaņā ar kārtības ruļļa 30. pantu, atkrit Paula Kalniņa kandidātūra. Nobalsošanā nāk Alberta Kviesā kandidātūra. Lūdzu deputātu kungus ieņemt vietas! Izsaukšu deputātus alfabēta kārtībā. Izdalīs zīmītes ar uzrakstiem: «par», «pret» un «atturas». Kas balso par Alberta Kviesā kandidātūru, lai atstāj vārdu «par» neizstripotu. Lūdzu deputātu kungus balsot!

Deputāts Bruno Kalniņš, kas balsošanas laikā nebija zālē, lūdz atļaut viņam nobalsot. Iebildumu nav? Tas atļauts. — Deputāts Jēzups Rancans lūdz atļaut viņam nobalsot pie prezidija galda. Lūdzu padot kandidātu sarakstu. — Nobalsojuši visi deputāti, izņemot kandidātus un vēl 7 deputātus. Lūdz balsu skaitītājus saskaitīt balsis! — Balsošanas iznākums: pavisam nodots 91 zīmīte:

par Paulu Kalniņu — 35 balsis,

par Albertu Kviesi — 47 balsis,

atturējušies resp. balsojuši pret abiem kandidātiem 9.

Ne viens no uzstādītiem kandidātiem nav ievēlēts, jo, saskaņā ar satversmes 36. pantu, par ievēlētu uzskatāms tas kandidāts, kas dabūjis ne mazāk kā 51 balsu vairākumu. Tā kā šinī nobalsošanā neviens kandidāts nav dabūjis ievēšanai nepieciešamo balsu skaitu, par uzstādītiem kandidātiem jābalso otrreiz tādā pašā kārtībā, pie kam šinī nobalsošanā atkritis tas kandidāts, kas būs dabūjis mazāko balsu skaitu. — Sāksim balsot. Lūdzu deputātu kungus ieņemt vietas! Izsaukšu deputātus alfabēta kārtībā.

Abuls, Mārtiņš — nav klāt;
 Alberings, Arturs;
 Annuss, Jānis;
 Ausējs, Longins;
 Balodis, Jānis (zemn. sav.);
 Balodis, Jānis (strādn. un zemn. fr.) — nav klāt;
 Balodis, Kārlis;
 Barkans, Vinca;
 Bastjānis, Voldemārs;
 Beldavs, Kārlis;
 Bergs, Arveds;
 Bīlmanis, Roberts;
 Birznieks, Jānis;
 Blodnieks, Adolfs;
 Breikšs, Jānis;
 Briedis, Augusts;

Būmeisters, Kārlis;
 Celmiņš, Hugo;
 Celms, Jūlijs;
 Cielēns, Felikss;
 Dēkēns, Kārlis;
 Dubins, Morduchs;
 Dukurs, Roberts;
 Dzelzītis, Eduards;
 Dzelzītis, Hugo;
 Dzenis, Antons;
 Eglītis, Arkadijs;
 Eliass, Kristaps;
 Erglis, Jūlijs;
 Firkss, Vilhelms;
 Grantskalns, Eduards;
 Gulbis, Vilis;
 Hāns, Džons — nav klāt;

Abuls, Mārtiņš — nav klāt;
 Alberings, Arturs;
 Annuss, Jānis;
 Ausējs, Longins;
 Balodis, Jānis (zemn. sav.);
 Balodis, Jānis (strādn. un zemn. fr.) — nav klāt;
 Balodis, Kārlis;
 Barkans, Vinca;
 Bastjānis, Voldemārs;
 Beldavs, Kārlis;
 Bergs, Arveds;
 Bīlmanis, Roberts;
 Birznieks, Jānis;
 Blodnieks, Adolfs;
 Breikšs, Jānis;
 Briedis, Augusts;

Būmeisters, Kārlis;
 Celmiņš, Hugo;
 Celms, Jūlijs;
 Cielēns, Felikss;
 Dēkēns, Kārlis;
 Dubins, Morduchs;
 Dukurs, Roberts;
 Dzelzītis, Eduards;
 Dzelzītis, Hugo;
 Dzenis, Antons;
 Eglītis, Arkadijs;
 Eliass, Kristaps;
 Erglis, Jūlijs;
 Firkss, Vilhelms;
 Grantskalns, Eduards;
 Gulbis, Vilis;
 Hāns, Džons;

Ivbulis, Staņislavs;
 Jankus, Oskars — nav klāt;
 Jelisejevs, Grigorijs;
Jeršovs, Leonids — nav klāt;
 Jukšinskis, Antons;
 Juraševskis, Pēteris;
 Kalniņš, Augusts;
 Kalniņš, Bruno;
 Kalniņš, Nikolajs;
 Kalniņš, Pauls — nav klāt;
 Kallistrátovs, Meletijs;
 Kauliņš, Jānis;
 Kiršteins, Kārlis;
 Kirilovs, Stepans;
 Klive, Adolfs;
 Korniljevs, Jānis;
 Kurcijs-Kuršinskis, Andrējs;
 Kullītis, Jēkabs;
 Kviesis, Alberts — nav klāt;
 Laicens, Linārs — nav klāt;
 Laimiņš, Kārlis;
 Lazersons, Maksis;
 Lejiņš, Pauls;
 Lorencs, Klāvs;
 Maizelis, Nōijs;
 Menderis, Fricis;
 Miezis, Ernests — nav klāt;
 Milbergs, Gotfrīds;
 Muižnieks, Izīdors;
 Nuroks, Arons;
 Nuroks, Markuss;
 Opyncans, Jānis;
 Ozoliņš, Gustavs;
 Ozoliņš, Lukass;
 Pabērzs, Juris;
 Pabērzs, Sebastjāns;
 Pastors, Alfons;
 Pauļuks, Kārlis;
 Petrevics, Andrējs;
 Piguļevskis, Vladimīrs;
 Pommers, Jānis;
 Pussuls, Voldemārs;
 Radziņš, Eduards — nav klāt;
 Rancans, Antons;
 Reinhardts, Gustavs;
 Rimbenieks, Evalds;
 Rozentāls, Mikelis;
 Rubulis, Vladislavs;
 Rudevics, Ansis;
 Sanders, Visvaldis;
 Skujenieks, Margērs;
 Šēlers, Lotārs;
 Šimanis, Pauls;
 Špolanskis, Leontijs;
 Šterns, Jānis;
 Trasuns, Jezups;
 Ulmanis, Kārlis;
 Upe, Pēteris;
 Veckalns, Andrējs;
 Veržbickis, Jānis;
 Vestermanis, Verners;
 Vilpiševskis, Jaroslavs;
 Vinters, Jānis;
 Višņa, Jānis;
 Zeibolts, Pēteris;
 Zlaugotnis-Cukurs, Jānis — nav klāt.

Saeimas sēdes vadītājs lūdz atļaut viņam nobalsot pie prezidija galda. — Deputāts Radziņš, kad viņu izsauca, nebija klāt un lūdz tagad atļaut viņam nobalsot. Iebildumu nav? Lūdzu nobalsot. — Nobalsojuši visi deputāti, izņemot uzstādīto kandidātu un vēl 7 deputātus. — Lūdzu balsu skaitītājus skačitāt balsis! — Balsošanas iznākums: par Alberta Kviesļa kandidatūru nodotas 55 balsis (aplausi. — Starpsauciens: «Lai dzīvo Cielēns!»), pret — 34 balsis, atturējušies 2. **Alberts Kviesis** ievēlēts par Valsts Prezidentu.

Prezidijs liek priekšā pārtraukumu uz 15 minūtēm. Iebildumu nav? Tas pieņemts.

(Pārtraukums no plkst. 8.08—8.30 vakarā.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinās.

2. dienas kārtības punkts — valsts budžets 1930./31. saimniecības gadam. Referents J. Annuss. Turpināsies debātes par kārtējo izdevumu VIII daļu — Izglītības ministriju. Vārds deputātam Kurcijam.

A. Kurcijs-Kuršinskis (neatkarīgais sociālists): Godātie deputātu kungi! Izglītības ministrijas budžets ir zināmā mērā rādītājs, kas rāda mums zemes, valsts, zināmu sabiedrisko apstākļu līmeni, kas atļauj mums spriest par šīs zemes saimniecisko un kultūras dzīvi un tās tālākām izredzēm. Ja nu mēs tā pieejam pie mūsu izglītības budžeta, tad varētu spriest, ka mūsu zeme ir militāri — birokrātiska zeme, bet nav nekāda demokrātija, jo, salīdzinot mūsu izglītības budžetu ar tādu zemju budžetu, par kurām es te runāju, mēs redzam, ka tie ir ļoti līdzīgi. Mūsu izglītības izdevumi samēra ir ļoti mazi. Salīdzinot mūsu izglītības izdevumus ar Kara ministrijas izdevumiem, dabūjam tādu pašu proporciju, kāda ir birokrātiski-militārās zemēs, proti — mūsu Izglītības ministrijas budžets, apaļos skaitļos minot — 21.000.000 latu ir tikai drusku vairāk par pusī no mūsu Kara ministrijas budžeta.

Ja paskatāmies arī, kāda tad īsti ir mūsu izglītības politika, kādi ir mūsu valdošās šķiras vadītāju valstiskie principi, tad arī tur redzam, ka tie ir ļoti līdzīgi tiem principiem, ja vispār var runāt par principiem mūsu pilsonībā, kādi parasti valda mi-

litārās valstīs. Ja savā laikā latvju sabiedrībai, tā saucamā atmodas laikmetā, princips bija izglītība kā cīņa par mūsu dzīves izveidošanu, tad tagadējos apstākļos vadošās tendences mūsu izglītības politikā ir reakcija un klērikālisms. Mums nav vēl izstrādāts vispārējais izglītības likums, bet cīņā par šo vispārējās izglītības likumu mēs komšisijās un visur citur redzam, ka šīs tendences attīstās. Mēs redzam, ka tās attīstās un sola tādu vispārēju izglītības likumu, kas, salīdzinot ar tagadējiem apstākļiem, nozīmētu noteiktu soli atpakaļ uz reakciju.

Ja mums vispārēja izglītības likuma nav, tad tomēr jau tagad reakcionārās tendences tiek izteiktas un arī dzīvē šī strāva nodibinās arvien nopietnāk, arvien noteiktāk. Šīs tendences atzīmētas tagadējās valdības deklarācijā. Tur sacīts, ka turpmāk valdība par savu uzdevumu uzskata piegriezt nopietnu vērību ticības mācības pasniegšanai skolās. (Saucieni pa labi: «Pareizi!») Tagad runā nevis par izglītības jautājumu, bet par izglītības, kultūras un baznīcas darbības lauku. Tā tad Celmiņa valdība un tagadējā koalīcija izglītības lietās ir atradusi jaunu terminu. Tas ir kopējais darba lauks izglītībai, skolai un baznīcai. Tā ir tā vienīgā tendence, kurā mēs noteikti redzam tagadējā valdības un koalīcijas programmā un kurā arī izteicās budžetā.

Celmiņa valdība ir zināmā mērā sasniegusi nesasniedzamo. Līdz šim vienmēr ir pastāvējusi doma, ka izglītība un ticība, zinātne un ticība, ir atsevišķas lietas. Tie filozofi, vai zinātnieki, vai sabiedriskie darbinieki, kas ir grūbējuši šīs divas disciplīnas tuvināt, nav to spējuši. Vienkārši to ir spējuši Celmiņa valdība, un taīsnī šini ziņā Celmiņa valdība un Celmiņa kungs, kā tās ievadītājs, tiešām var būt lepns, ka ir sasniedzis nesasniedzamo. Dibinoties uz to, tiek dziedāta augstā dziesma, cik baznīca ir kultūrala, ka kultūrā ietilpst arī baznīca un ticība, ka kultūra nav iedomājama bez baznīcas.

Līdz šim mūsu uzskati nebija tādi. Mēs domājam, ka izglītība iet zinātnes ceļu, un bijām pārliecināti, ka mūsu tautas vairākums prasa tādu izglītību, kas dibinās uz zinātni, nevis tādu, kādu to iedomājas ticības dogmatikā un mūsu mācītāji ārpusē un arī šai namā. Ja te Rimbenieka kungs uzstājās un teica, ka baptistu mācība veicinot kultūras attīstību, tad man jāatgādina Rimbenieka kungam, ka taīsnī 70. un 80. gados, kad baptisms cēlās, jo zināma sabiedrības daļa nevarēja apmierināties ar luterānisko un baronisko baznīcu, baptistu laudis spēlēja zināmu lomu mūsu sabiedrībā. Tagad turpretim Rimbenieka kungs ir nonacis tiktāl, ka viņš baptistu vēsturisko kultūralo lomu mīn kājām un iet astē tiem pašiem mācītājiem, pret kuriem baptisti Latvijā kādreiz cīnījās.

Jūs neviens neļestāstīsit, ka vēsturiskā gaita — zinātnes cīņa pret baznīcu — vienā dienā ir apgriezta otrādi — tad, kad Celmiņa kungs savā deklarācijā to paziņoja. Arī tad tā nemainījās, kad pabalstus saņēma baptisti un citas draudzes, bet ne tautas nami un citas kultūralās iestādes. Tāda izglītības politika mērojama ar vienas koalīcijas laiku, bet ne ar mūsu tautas idejiskās attīstības gaitu. (*A. Brieža starpsauciens.*)

Brieža kungs kliedz no vietas, lai ejot tālāk. No tā spriežu, ka viņam nepatīk šie aizrādījumi. Arī Jūs kādreiz teicāt, ka Jūs gribot sekmēt Latvijas izglītību. Tā tad Jūs redzat, ka Jūs, iedami tagadējās politikas ceļu, esat nonākuši tādā atkarībā, ka Jums nekā nav ko teikt, izņemot to, ka Jūs varat sekmēt to baznīcas reakciju, kādā mums ir šini jautājumā.

Te mūsu mācītāju kungī, starp citu, ieminējās, ka, lūk, nevarot taču runāt pret baznīcām. Baznī-

vīpas darbiniekiem ārpus Saeimas, baznīcās un dzīvē vispār. Tāpēc ir ļoti dabīgi, ka, runājot par ārpusskolu izglītību, jākonstatē, ka 3 ārpusskolas izglītības centrālēm ir asignēti un paredzēti katrai — lasi un raksti — 5000 latu. Tas ir visai mūsu ārpusskolas izglītībai Latvijā! Tas ir tik smieklīgi mazas summas, ka budžetā tās nemaz nebūtu jāieved. Tagadējā koalīcija nav centusies rūpēties par ārpusskolas izglītību, tām pat laikā atvēlot lielus līdzekļus baznīcai, baznīcu pārvaldēm un arī regulārām subsidijām, kas tālu pārsniedz ārpusskolas izglītībai paredzētās summas. Tām pat laikā tautas namu prasības tiek pilnīgi noraidītas. (*K. Ulmana* starpsauciens.)

Ulmana kungs pēc nupat notikušām varenām prezidenta vēlēšanām droši vien grib nokārtot savas lietas, bet es tur nekā nevaru darīt, man ir jārunā par Izglītības ministrijas budžetu un jāsaka, ka tādos apstākļos strādniecībai, strādnieku šķīrai pavisam krasi jānostājas pret tādu mūsu izglītības budžeta sastādīšanu par labu klērikālisma prasībām. Arī pilsonībai, tai pilsonībai, kas sevi sauc par demokrātisku, būtu jānostājas pret šo budžetu, bet mūsu pilsonība kā vienmēr, tā arī šīnī gadījumā ir nespējīga, nevar un ne grib parādīt jebkādu aktivitāti, jo vīpas politiskie un kultūralie centieni sakrīt ar mācītāju centieniem. Vienīgais idejiskais un materiālais spēks mūsu sabiedrībā pret šo klērikālismu un reakcijas politiku mūsu izglītības laukā ir — strādnieku šķīra. Tikai strādnieku šķīrai tas ir jānoskaidro un jāatbild

tādiem kungiem, kā Sandera kungam un citiem viņam līdzīgiem kungiem viņa frakcijā. Tikai ar to, ka mūsu strādnieku šķīra nav pietiekoši organizēta, ka viņa neapzinās to politiku, ar kādu nodarbojas klērikāli un mūsu tagadējā koalīcija, tikai ar to var izskaidrot šīs politikas iespējamību. Mums jākonstatē, ka mūsu zemē nav tāda iedzīvotāju sadalījuma, kuŗa interesēm atbilstu mūsu tagadējā izglītības politika. Mūsu zemē nav tāda iedzīvotāju sadalījuma, kas varētu pieņemt tādu izglītības budžetu, kādu tagad liek priekšā valdība un koalīcija; tāpēc mums jāaicina piegriezt vēribu šai klērikāli-reakcionārai izglītības politikai un vienreiz likt tai robežas, lai turpmāk mūsu izglītība nenonāktu atpakaļ apstākļos, kuŗus jūs pirms 1905. gada un agrāk saucāt par nebrīvības un verdzības apstākļiem. Mēs nonāksim šādos apstākļos, ja nespēsīm uzvarēt klērikāli-reakcionāro tendenci mūsu izglītības politikā. Mūsu šī gada izglītības budžets nedod ne mazākās garantijas; tāpēc šis klērikāli-reakcionārais budžets mums nav pieņemams, bet ir noraidāms. (Saucieni no vietām: «Vēla laika dēļ!»)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Vēla laika dēļ prezidijs liek priekšā sēdi slēgt. (Saucieni no vietām: «Pareizi!») Iebildumu nav? Tas pieņemts.

Nākošā sēde būs piektdien, 11. aprīlī, plkst. 10 no rīta.

Sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 9.15 vakarā.)

V sesijas 31. sēde 1930. gada 11. aprīlī.

(Atklāta plkst. 10.10 no rīta.)

S a t u r s.

1. Pārmaiņas deputātu sastāvā (A. Kvieša vietā J. Mazvērsītis) 1026
2. Valsts Prezidenta svinīgs solījums 1026
3. Valsts budžets 1930./31. saimniecības gadam :
 - I. Muižnieks (sociāldemokrāts) 1027
 - L. Šēlers (vācu-baltiešu partija) 1037
 - Br. Kalniņš (sociāldemokrāts) 1039
 - L. Ozoliņš (kristīgo zemnieku un katoļu frakcija) 1045
 - L. Špoljanskis (Latvijas pagastu un apriņķu pašvaldību krievu darbinieku savienība) 1047
 - G. Milbergs (jaunsaimnieku un sīkgruntnieku partija) 1050
4. Nākošā sēde 1052

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi; Valsts Prezidenta svinīgs solījums; valsts budžets 1930./31. saimniecības gadam. — Iebildumu pret dienas kārtību nav? Dienas kārtība pieņemta.

Pārejam uz 1. dienas kārtības punktu—prezidija ziņojumiem.

Bijušais deputāts Alberts Kviešis iesniedzis prezidijam rakstu, ko lūdzu nolasīt.

Sekretārs **J. Breikšs**:

«Augsti godājamam Saeimas prezidijam.

Sakarā ar manu ievēšanu Valsts Prezidenta amatā pagodinos paziņot, ka es nolieku savu deputāta mandātu no Zemgales apgabala.

Rīgā, 1930. g. 10. aprīlī.

(par.) A. Kviešis.»

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Alberts Kviešis ir ievēlēts par Saeimas deputātu no Zemgales vēlēšanu apgabala latviešu zemnieku savienības listes Nr. 8. Saskaņā ar likuma par Saeimas vēlēšanām 57. pantu un Saeimas kārtības ruļļa 5. pantu, Saeimas prezidijs uzaicina nākošo kandidātu no šīs listes — **Jāni Mazvērsīti** uzņemties Saeimas deputāta pilnvaras. Mazvērsītis sēdē vēl nav ieradies. — 1. dienas kārtības punkts izsmelts.

Pārejam uz 2. dienas kārtības punktu — Valsts Prezidenta svinīgs solījums. Saskaņā ar satversmes 40. pantu lūdzu par Valsts Prezidentu ievēlēto bijušo Saeimas vicepriekšsēdētāju Albertu Kvieši dot svinīgo solījumu.

Valsts Prezidents **Alberts Kviešis**:

«Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darišu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas

valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas Satversmi un valsts likumus. Pret visiem es izturēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās apziņas.»

Priekšsēdētājs P. Kalniņš: Šo dokumentu ar svinīgā solījuma tekstu uzglabās Saeimas archīvā. Prezidija vārdā pasludinu pārtraukumu uz 10 minūtēm.

(Pārtraukums no plkst. 10.15—10.30 dienā.)

Priekšsēdētāja biedrs J. Rancans: Saeimas sēde turpinās.

Pārejām uz nākošo dienas kārtības punktu — valsts budžetu 1930./31. saimniecības gadam. Referents J. Annuss. Turpināsies vispārīgās debātes par kārtējo izdevumu VIII daļu — Izglītības ministriju. Vārdu lūdz deputāts Muižnieks. Vārds deputātam Muižniekam.

I. Muižnieks (sociāldemokrāts): Man gribētos īsos vārdos apstāties pie izglītības lietām Latvijā, raksturot dažas zīmīgākās parādības mūsu izglītības resorā un vispirms salīdzināt mūsu Izglītības ministrijas budžetu ar Kara ministrijas budžetu.

Kā jums visiem zināms, Kara ministrijas budžets pārsniedz Izglītības ministrijas budžetu apmēram divas reizes. Tā tad aizsardzībai, kara resoram, mēs ziedojam divreiz tik lielu summu nekā izglītības vajadzībām. Ja paskatāmies tagad, cik daudz pilsoņu ir kara dienestā un cik daudz bērniem vajadzētu apmeklēt skolu, tad redzam samērā ļoti lielu starpību. Saskaņā ar mūsu likumiem skola jāapmeklē jau gandrīz sākot ar 6 gadiem līdz 14 gadiem. Tas būtu obligatoriskās pamatskolas apmeklēšanas laiks. Veselus 8 gadus katram bērnam obligatoriski jāapmeklē skola. Bez šī noteikuma mūsu vēlēšanās būtu, lai katrs Latvijas pilsonis baudītu vismaz vidējo izglītību un pēc tam arī augstāko izglītību. Tā tad skolā vajadzētu pavadīt ļoti lielu laiku, un ja gribētu to aprēķināt caurmērā, tad iznāktu vismaz 15 gadi, ko katram Latvijas pilsonim vajadzētu pavadīt izglītības iestādēs.

Kara dienesta laiks patiesībā ir 15 mēnešu. Liekāko daļu karavīru pēc 15 mēnešu nokalpošanas atsvabina. Pieņemsim, ka kara dienesta laiks ir 18 mēnešu un izglītošanas laiks — vismaz 15 gadu; tādā kārtā iznāk, ka skolā jāmacās 15 reīžu ilgāk nekā jāpavada kara dienestā.

Arī skolu apmeklēšanas ziņā likums nosaka to pašu, ko kara dienesta likums, t. i., ka pamatskolas obligatoriski jāapmeklē zināmu laiku, tāpat kā obligatorisks ir kara dienests. Tā tad te starpības nav nekādas. Starpība tikai tā, ka apmēram 10 reīžu ilgāks laiks tiek prasīts pilsoņu izglītošanai un apmēram desmitā daļa no šī laika tiek prasīta apmācīšanai kara mākslā valsts aizsardzībai. Turpretim, salīdzinot līdzekļus, ko dodam kara dienestam, un tos, ko dodam izglītības vajadzībām, redzam pilnīgi pretējo. Nav atvēlēts vairāk līdzekļu pilsoņu izglītībai kā aizsardzības resoram, bet taisni otrādi — tikai puš tik lielos apmēros, kā aizsardzības resoram. Tāpēc ir gluži dabīgi, ka mūsu izglītība ir ļoti nelabā stāvoklī.

Latvijā, lai gan tā pastāv jau 12 gadu, ir ļoti liels procents tādu bērnu, kas skolas neapmeklē. Es domāju šeit obligatoriskās pamatskolas. Sevišķi bēdīgs, pēc maniēm ieskaatēm, ir pamatskolu budžets, uz ko griežu jūsu galveno vērību.

Ja apskatām Izglītības ministrijas budžetu, kas ir 20.873.000 latu, apaļos skaitļos, tad pamatskolām,

kuŗas jāapmeklē obligatoriski visiem bērniem, sākot no 6 — 14 gadiem, paredzēti nepilni 10.000.000 latu. *L. Ausēja* no vietas: «Tikpat daudz ziedo pašvaldības!» Man jāsapaka, ka Rīgā gan pašvaldība stipri daudz ziedo pamatskolām, bet uz laukiem ļoti maz, vai samērā niecīgas summas; bet par to runāšu vēlāk. Tā tad iznāk, ka mūsu obligatorisko izglītību atbalsta nesamērīgi vāji, neievēro pietiekošā mērā mūsu bērnu audzināšanu un pamatskolu atbalstīšanu. Es negribu uzstāties ne pret vidusskolām ne augstskolām, es atzīstu, ka mums ir nepieciešamas kā vidusskolas, mūsu ģimnazijas u. t. t., tā arī augstskolas. Tās visas ir nepieciešamas.

Saprotama lieta, mēs varētu ieblīst pret pānsieģšanas veidu, bet par to jau daudz runāja mans frakcijas biedrs Dēķens, tāpēc es par to te nerunāšu. Es apstāšos pie pamatskolu skolnieku pabalstiem un salīdzināšu tos ar vidusskolu un augstskolu audzēkņu pabalstiem.

Atkal jāaizrāda, ka es te negribu teikt, ka vidus- un augstskolu audzēkņus nevajadzētu atbalstīt. Es stāvu par to, lai darba jaunatne, kam nav līdzekļu, bet kas vēlas turpināt izglītību, saņemtu atbalstu. Izglītības lieta nav uzskatāma par privātu lietu, katra atsevišķa indivīda lietu, ja mēs to tā atstātu, tad vidus- un augstskolu izglītību baudītu tikai turīgākā šķira, turīgie pilsoņi, turpretim mazturīgie darba ļaudis, kam ir vismazāk līdzekļu, nevarētu izglītoties. Mūsu pamatskolas trūcīgo skolnieku pabalstīšanai saņem no valsts tikai 215.000 latu. Pabalsti domāti dažādu grāmatu un burtiņu iepirkšanai un dažos gadījumos arī apģērba apgādāšanai. Kā jau teicu, Izglītības ministrijas budžetā šai vajadzībai paredzēti tikai 215.000 latu. Es gribu jautāt deputātu kungiem, vai ar 215.000 latu var apgādāt visus trūcīgos pamatskolu skolniekus. (*L. Ausēja* starpsauciens.)

Ausēja kungs man atgādina, ka pirms kara šādai vajadzībai neesot bijis ne kapeikas. Ausēja kungs! Es domāju, mēs neiesim aizstāvēt pirmskara laikus. Mēs savu skolu gribam nostādīt pāri pirmskara skolai, gribam to nostādīt labāk, lai izglītību, kas uz likuma pamata jābaida visiem, visi arī baudītu. Un lai izglītību, Ausēja kungs, varētu sniegt, mums jānāk talkā, mums jānāk pretim un jāsniedz zināms atbalsts, ko es šini budžetā neredzu.

Es aizrādu, ka ar 215.000 latu pamatskolām nekas netiks. Ar to, varbūt, būtu līdzēts vienam apriņķim, bet tā kā mums ir kādi 19 apriņķi — ja nermalods par šo skaitli — un vēl viena liela pilsēta — Rīgas pilsēta —, tad nevar cik necik labi atbalstīt mūsu pamatskolas, jo atvēlētā summa ir tikai kāda 1/20 daļa no tās summas, kāda būtu vajadzīga nepieciešamākām vajadzībām.

Nav lielas summas arī ģimnazijām un arodskolām. Šeit pabalstiem paredzēti kopā 203.400 latu. Tālāk — augstskolām, ja saskaitām kopā universitāti, Mākslas akadēmiju un Konservatoriju, iznāk vairāk kā 180.000 latu. Šī summa arī ir maza, bet, salīdzinot ar pamatskolu pabalstiem, jāsapaka, ka pamatskolas pabalstu ziņā nostādītas slīktāk nekā mūsu augstākās mācības iestādes.

Tā tad, raugoties no šī viedokļa, man jāsapaka, ka mūsu izglītība netiek pietiekošā mērā atbalstīta, sevišķi darba cilvēku izglītība, kuriem nav savu līdzekļu, ar ko laist savus bērnus skolās. Es domāju, ka Latvijas valsts budžetu samaksā galvenā kārtā darba ļaudis no savām kabatām, ka darba cilvēki ir tie, kas galvenā kārtā piepilda Latvijas valsts kasi, un turīgās masas, turīgie iedzīvotāju slāņi ir tie, kuri bauda vairāk labumu no Latvijas valsts budžeta.